

AGROTURIZM: QISHLOQ XO‘JALIGINI RIVOJLANTIRISH UCHUN IMKONIYAT

Jontemirova Iroda Ikrom qizi

Toshkent davlat agrar universiteti Samarqand filiali,
Turizm (agroturizm) ta’lim yo‘nalishi 2-bosqich talabasi

E-mail: jontemirovai@gmail.com

ANNOTATSIYA

Turizm xalqaro sohada eng yuqori daromad keltiradigan sohadir. Birlashgan Millatlar Tashkilotining Butunjahon sayyohlik tashkilotining ma’lumotlariga ko‘ra turistik maqsadlar bilan sayohat qiluvchilar sonini 1,5 milliardga yetganini taxmin qilmoqda (1). Bu ma’lumotlar aniq turizm sohasi jadal rivojlanayotganidan dalolat beradi. Turizmning rivojlanishiga turizmning barcha turlarini rivojlantirish sabab bo‘ldi. Bunday rivojlanayotgan turizm turlaridan biri bu agroturizmdir. Agroturizm turizmning yangi turi emas. U Yevropada qo‘llanila boshlanganiga taxminan 100 yillar bo‘ldi. Qishloq xo‘jaligi hududlari tabiiy va madaniy diqqatga sazovor joylari bilan shahar aholisining ehtiyojlarini qondiradi. Bu istak bilan shakllanadigan turizmning bir turi agroturizmdir. Ushbu tadqiqotda agroturizm nima, u qayerda kerak, mamlakatda yashovchi odamlarning agroturizmni shakllantirish uchun zarur shart-sharoitlari, mavjud imkoniyatlari, shuningdek, agroturizmning afzalliklari, buning O‘zbekistonning agroturizm sohasida muvaffaqiyatga erishish mavzusi muhokama qilinmoqda.

Kalit so‘zlar: Agroturizm, fermer, tabiiy resurslar, noqishloq xo‘jaligi faoliyati, aholi daromadlari.

ABSTRACT

Tourism is the most profitable industry in the international industry.

According to the World Tourism Organization of the United Nations, the number of tourists traveling with tourist purposes has reached 1.5 billion (1). This information is accurate indicates that the tourism sector is rapidly developing. The development of tourism was caused by the development of all types of tourism. One of such developing types of tourism is agrotourism. Agrotourism is not a new type of tourism. It has been used in Europe for about 100 years. Agricultural areas meet the needs of urban residents with their natural and cultural attractions. A type of tourism formed by this desire is agrotourism. In this study, what is agrotourism, where is it needed, the necessary conditions for the formation of agrotourism in the country, the available opportunities,

as well as the advantages of agrotourism, the topic of success in the field of agrotourism of Uzbekistan is discussed.

Keywords: Agritourism, farmer, natural resources, non-agricultural activity, population income.

KIRISH

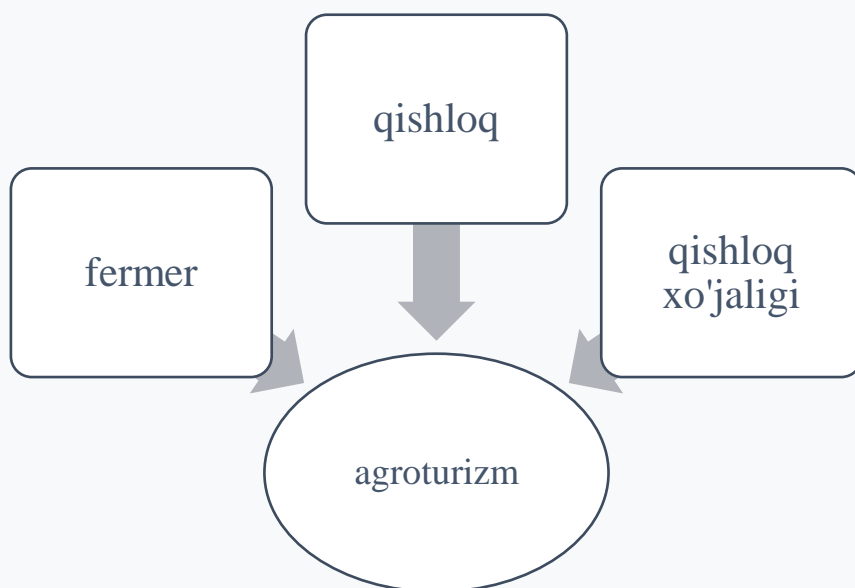
Agroturizm dehqonchilik, mayda oziq-ovqat ishlab chiqarish yoki hayvonlar atrofida chorvachilik tashkil etilgan sayohatni anglatadi. (2). Agroturizm - bu shahar aholisini qishloq joylariga olib kelish.dam olish va xarajat qildirish g'oyasidir (3).

Agroturizm kontseptsiyasi ekoturizmning to'g'ridan-to'g'ri kengayishi bo'lib, u tashrif buyuruvchilarni qishloq xo'jaligi hayoti bilan tanishtirib tabiat qo'ynida dam olish imkonini yaratadi. Insonlarning tabiatga sayohati orqali qishloq aholisi jamoalari barqaror rivojlanishni qo'llab-quvvatlaydi.

Agroturizm, shuningdek, barqaror turistik rivojlanishning yengil shakli va ko'p qirrali turi sifatida ham tanilgan bo'lib, qaysiki bu tashrif buyuruvchilarga

qishloq xo'jaligi hududlari, qishloq xo'jaligi kasblari, mahalliy mahsulotlar, an'anaviy oshxona va kundalik xalq hayoti, shuningdek, madaniy elementlar va hududning o'ziga xos xususiyatlari, atrof-muhit an'analari bilan tanishish imkoniyati beradi. (4). Shuningdek, agroturizm sohasi qishloq aholisining noqishloq xo'jaligi bilan shug'ullanishiga ham imkon yaratadi.(5)

Agroturizmning uchta elementi mavjud: bular fermer, qishloq va dehqonchilik.

Fermer, qishloq xo'jaligi va agroturizm muvaffaqiyatiga hissa qo'shadigan muhim omildir. Aksariyat hollarda fermerlar kam ma'lumotli, kamroq ta'sir ko'rsatadi.

Va hech qanday tijorat maqsadlarisiz tashrif buyuruvchilarni mehmon qiladi, shu jarayonda xizmat ham qiladi. (6).

Qishloq: Shahardan uzoqda joylashgan qishloqda shahar sharoitlari yo'q, lekin tabiat resurslarga boy. Investitsiyalar - bu tabiiy resurslarning o'zi. Investitsiyalar tabiatan suv havzalari, dalalar, o'rmonlar, tog'lar, cho'llar va orollar shakli orqali kiritiladi.(6).

Qishloq xo'jaligi:Shahar aholisini o'z jozibadorligi bilan jalb qiladigan sohadir. Bu qishloq aholisining rag'batlantiruvchi boyligidir. Qishloq xo'jaligidagi boy resurslar, ya'ni yer; suv va o'simliklar har bir joyda o'ziga xos bo'lib, xilma-xillikni keltirib chiqaradi va qiziqish uyg'otadi. Dehqon, qishloq va qishloq xo'jaligi ajoyib kombinatsiya yaratadi, ayniqsa, shaharlardan kelgan sayyohlarga cheksiz qoniqish ta'minlovchi holatni yaratadi.(6). Ushbu uch omil agroturizmni amalga oshiradigan elementlardir. Ushbu omillarning mavjudligi mintaqani agroturizmga moslashtira oladi. Agar agroturizm rivojlantirilsa mintaqada ushbu elementlarni boshqarish va baholash kerak

FOYDALANILGAN MATERIALLAR VA USLUBLAR

Agroturizm to'rtta muhim asosiy tamoyilga ega. Ushbu tamoyillar agroturizmni rivojlanishini ta'minlaydi. Bu tamoyillar turistlar uchun zarur bo'lgan xususiyatlarni ham o'z ichiga oladi. Sayyohlarni jalb qiladigan tadbirlar va

turistlar uchun qilinadigan ishlar ushbu tamoyillarga kiritilgan.

✓ Mehmonlar uchun tomosha qilishga biror narsaning borligi: hayvonlar, qushlar, fermalar va tabiat, qaysikisayyohga ko'rishni taklif qilishi mumkin bo'lgan agroturizm maskanlari . Bulardan tashqari madaniyat, kiyim-kechak, bayramlar va qishloq o'yinlari agroturizmga yetarlicha qiziqish uyg'otishi mumkin.

✓ Tashrif buyuruvchilar uchun nimadir qilish kerak: qishloq xo'jaligi ishlarida qatnashish, suzish, ot-aravada yurish, ot minish, tuya minish, meva terish, asalari boqish, sigir sog'ish, vino tayyorlash, pishloq tayyorlash, ovqat pishirish va qishloq o'yinlarida qatnashish. (6).

✓ Mehmonlar uchun biror narsa sotib olish imkoniyati: qishloq hunarmandchiligi, kiyim-kechak materiallari, mahalliy kiyimlar, qishloq xo'jaligi mahsulotlari (organik tuxum, tabiiy asal, sut va sut mahsulotlari, tabiiy meva va sabzavotlar), qayta ishlangan oziq-ovqatlar turistlar esdalik sifatida sotib olishlari mumkin bo'lgan bir nechta mahsulotlardir (8).

✓ Mehmonlarni ovqatlanishi uchun biror narsani bo'lishi: Sayyohlar tabiiy mevalarni, fermada yetishtirilgan sabzavotlar, sut mahsulotlari, tuxumlar va asaldan olib yeyishlari mumkin. (9).

✓ Mahalliy taom sayyohlar uchun eng muhim va eng yaxshi taomdir. Bunday amaliyotlar sayyohlarning e'tiborini tortadi, shu bilan birga mahalliy aholiga daromad keltiradi. Bu agroturizmning afzalligi. Boshqa tomondan, bu amaliyotlar tijoratga aylanmasligi kerak, aks holda turist va mahalliy aholi o'rtasidagi munosabatlar dushmanlikka aylanishi mumkin.

OLINGAN NATIJALAR VA ULARNING TAHLILI

Agroturizm ochiq havoda sayr qilish, ta'lim tajribasi, to'g'ridan-to'g'ri qishloq xo'jaligi mahsulotlarini sotish, turar joy va o'yin-kulgi imkoniyatlarini beradigan turizm turidir. Bu imkoniyatlar ham sayyohlar, ham fermerlar uchun juda muhimdir. Bu imkoniyatlarga sayyohlar tomonidan amalga oshiriladigan tadbirlar kiradi. Shunisi ahamiyatliki, agroturizm qishloq hududlarida rivojlanishi natijasida qishloq hududlarida transport, infratuzilma, sanoat, xizmat ko'rsatish sohalari, savdo-sotiq tarmoqlari ham rivojlanib boradi (12).

Agroturizmning afzalliklari

Agroturizm o'zi faoliyat yuritayotgan hudud uchun juda ko'p afzalliklarga ega. Bu imtiyozlar quyidagilarni o'z ichiga oladi. (8):

- Agroturizm mahalliy iqtisodiyotni mustahkamlaydi va mamlakat iqtisodiyotiga hissa qo'shadi;
- Mahalliy hududning rivojlanishini ta'minlaydi;
- Agroturizm qishloq xo'jaligida bandlikni ta'minlaydi;
- Mahalliy iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish va qishloq hayotini saqlashga yordam beradi;
- Tabiiy, tarixiy va madaniy resurslardan foydalaniladi;
- Fermer xo'jaligida qo'shimcha daromad olish uchun mahsulotlar va marketingni diversifikatsiya qilish imkoniyatlari o'rnatiladi(11);
- Oila a'zolarini ish bilan ta'minlash imkoni yaratiladi;
- Fermer xo'jaligida dam olish va ko'ngilochar tadbirlarni qo'shish orqali mavjud fermer xo'jaliklari savdo nuqtalariga mijozlar oqimini oshiriladi;
- Qishloq-madaniy turizm tajribasi mehmonlarga fermada yetishtirilgan oziq-ovqat mahsulotlarini sotib olish imkonini beradi;
- Shahar va qishloq aholisi o'rtasidagi madaniy o'zgarishlar, shu jumladan ijtimoiy axloqiy qadriyatlar.
- Fermerlar shahar aholisi bilan aloqalar tufayli turmush darajasini oshirishlari mumkin.

Yuqorida sanab o'tilgan imtiyozlar mahalliy aholiga ijtimoiy, iqtisodiy, madaniy va ekologik sharoitlarni beradi. Shunday qilib, bu afzalliklar agroturizmning ahamiyati ochib beradi.

XULOSA

Agroturizm qishloqda yashovchi aholiga daromad olish hamda qishloq hududini rivojlantirish imkonini beradi. Agroturizmدا turistlar juda ko‘p turli xil ob‘ektlarga tashrif buyurib ushbu hududda yashovchi odamlarga qo‘shimcha daromad keltirish, hududni rivojlantirishga va mamlakat iqtisodiyotiga yordam beradi. Agar O‘zbekiston agroturizmni rivojlantirmoqchi bo‘lsa, uni o‘qitishi kerak

Qishloq joylarda yashovchi aholiga turizm haqida ma‘lumot berib, ularning xabardorligini oshirish kerak.

Agroturizm qishloq joylarni boyitadi, shuningdek, qishloq joylaridagi rekreatsiya resurslarini yo‘q bo‘lib ketishdan himoya qiladi.

Shu nuqtai nazardan, mamlakat tabiiy madaniy, tarixiy, haqiqiy va ekzotik joylarga boy hisoblanadi. Bu joylar agroturizm uchun juda mos keladi. Agar bu joylar boshqa odamlarga ko‘rsatilishi kerak bo‘lsa, reklama qilinishi kerak va ommaviy axborot vositalari diqqat markazida bo‘lishi kerak,

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

1. UNWTO (2018). Tourism Highlights. 2018.
2. Jolly, D. (2012). What is Agritourism?. University of California Cooperative Extension Small
3. Virginia Tech University (2009). Agritourism. Retrieved 16 February, 2019, <https://pubs.ext.vt.edu/310/310-003/310-003/.html>
4. Demirezen, B. (2018). Tüm Yönleri İle Kırsal Turizm ve Kayseri İli Üzerine Bir SWOT
5. Muratov S. A. ECONOMIC ASSESSMENT OF FACTORS AFFECTING THE DECISION OF HOUSEHOLDS TO ENGAGE IN NON-FARM ACTIVITIES //Irrigation and Melioration. – 2021. – T. 2021. – №. 2. – C. 38-43.
6. Gopal, R., Varma, S. and Gopinathan, R. (2008). Rural Tourism Development, Patil Institute of
7. Maetzold, J. A. (2002). Nature-Based Tourism and Agritourism Trends: Unlimited
8. Adam, K. L. (2004). Entertainment farming and agri-tourism, ATTRA, National Sustainable
9. Scribd (2019). Agritourism. Retrieved 14 February, 2019,

10. Agriculture Information Service, Business Management Guide, Rural Business Cooperative
11. Muratov S., Pardaev K., Hasanov S. Assessment of the impact Covid-19 pandemic on family income from non-farm activities //Irrigation and Melioration. – 2020. – T. 2020. – №. 4. – C. 95-98.
12. Jontemirova I. I. Q. O ‘ZBEKISTONDA AGROTURIZMNING RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI //Academic research in educational sciences. – 2023. – T. 4. – №. SamTSAU Conference 1. – C. 603-607.